Světla Minulosti.

Napsal M. A. ŠIMÁČEK.

"Není. Ale zde stojím vždycky s tíhou minulosti před přítomností i budoucností. Zde vždycky si tu mrtvou zpřítomňuji a nejsem lehkomyslný ani ve svém myšlénce, ani v hnutí oka."

"Já nekladla do toho žádný význam, když jsem tam chtěla položit —"

"Já vím — a právě proto toho nebylo třeba."

"Já nemyslila nikdy na ni s pocitem, jenž by se jí mohl dotknouti, ona by neměla ani práva se na mne zlobit nebo mít ze mne úzkost. Vždyť já to vlastně byla, která umožnila, ba která způsobila, že jste si ji vzal. A tím jsem i způsobila splnění její touhy, dala vznik jejímu štěstí," pronesla Bettyna živě a zvlněným tónem obhajovací řeči.

"Bylo to opravdu štěstí?" přerušil ji doktor a pohlédl na ni. — "Odkryl jsem vám přec stíny svého manželství, a řekněte tedy, bylo to štěstí pro ni, že jsem si ji vzal?"

"Když šla s vámi k oltáři, byla přece šťastna?"

"Ano. Ale pak se to temnilo a ztemnilo. Cítila nedostatek mé lásky a mlčky se rmoutila a soužila."

"Ale toho příčina už nebyla ve mně, pane doktore!"

"Já vím — ve mně. Chtěl jsem tím jen říci, že nesmíte klást na váhu své zásluhy jen to krátké její blaho prvních dnů, prvního roku — nýbrž že dlužno vzít do zřetele celek, celé to manželství až do konce, a z té celkové bilance neresultuje štěstí."

"Za následky nemohu brát zodpovědnost. Dám-li dítěti hračku, nespadá na mne vina, zakopne-li o ni a způsobí si bolest. Já vím, co chcete namítnout, že to není případné přirovnání, ale já tím taky nechci nic jiného říci, než že nemohu nésti vinu toho, že nedopadlo vaše manželství tak, jak jste si přáli. V jeho začátcích jste oba čekali od něho štěstí. Ostatně mně nikdy nenapadlo, počítat si váš sňatek za nějakou svou zásluhu, a teď jsem se o tom zmínila jen proto, že jste mi nedovolil, abych dala tu růži na její hrob, a že jste řekl, kdyby stála přede mnou, že by jí bylo úzko a nepřijala by ji."

"Pojďme," pravil doktor, "o tom všem můžem mluvit cestou."

Bettyna sepjala ruce, postála chvíli v modlitbě a na rozchodnou pak poznamenala opět hrob křížem.

"Proč to dělá?" myslil si doktor. "To je také jen taková konvenční šablona. Ona není ani věřící, tím méně nábožná. Kdyby byla, nemohla by žít ten život, jejž žije." Chtěl se o tom zmínit, ale poznal, že by jej to odvedlo od toho, o čem s ní chce mluvit.

Cestou ze hřbitova nepronesla již Bettyna ani slova. Šla přemítavě po jeho boku s hlavou skloněnou a pohledem na cestu upjatým. Až teprv, když ocitli se zas na silnici, obrátila se pojednou k němu a pohlédnuvši mu do očí pravila rozvážně: "Vy už tehdá, když jsme prožívali spolu svůj román, byl jste nevěrec v lásku. V takovou žhavou, která vydrží hořet celý život. Pamatujete se, jak jsme o tom jednou mluvili?"

"Jak jste na to vzpomněla?"

"Tak. Přemýšlela jsem o tom, v čem spočívala ta vaše vina, že jste nebyli tak šťastni, jak jste mohli být."

Ten "nevěrec v lásku" mu v prvním okamžiku zazněl jako zvuk pravého kovu. Zapadl mu do duše, i zpracovával jej v sobě.

"Vlastně oba jsme byli tehdy takoví nevěrci, a již víry nenabudem'," dodala mezi tím Bettyna.

"Já byl nevěrec, ale já víry nabyl," pravil konečně.

"Vy teď věříte v takovou románovou, žhavou, neuhasínající lásku?"

"Ano."

"Jděte! Vy jste ji tedy v sobě pocítil?"

"Nepocítil, ale poznal jsem ji. Poznal jsem ji u té mrtvé tam," řekl a ohlédl se k hřbitovu. "Kdo byl tak milován, jako já ji, nemůže nevěřit v lásku, třeba jí nikdy sám nezkusil a věděl, že je jí navždy neschopen. S mou neschopností takové lásky byl dlouho spojen i můj blud, že vůbec není takové vroucí, neuhasínající lásky, v níž milující o milovanou bytost se třese, v níž myšlénka na rozloučení s ní je největší mukou, a v té neschopnosti spočívala také má vina."

"Proč říkáte vina? Neschopnost není vina. Za tu nikdo nemůže."

"Uvažoval jsem i o tom a myslím, že může. Proč jsem na příklad schopen lásky otcovské? Ta láska k Tonoušovi je skutečně pravou láskou. Těším se na něj, když přicházím domů, pociťuji blaho, když je u mne, slast, když se naň dívám. Je zřítelnicí mého života. Třesu se o něj — myšlénka na možnou jeho smrt je mi hrůzou. A tak bude vždy, co živ budu. A nic není spolehlivějším měřítkem pravé lásky, než stupnice bázně o život milované bytosti. Jak není bázně v myšlénce na její možnou smrt, již to není pravá láska. A lásky vůbec není, kde se ozve, třeba sebe skrytěji, přání po její smrti. A to byli moji černí ptáci. — Ale to jsem vám ostatně již řekl. Zůstaňme u první otázky: proč jsem schopen takové veliké a neumenšující se lásky k dítěti, a proč jsem nebyl nikdy schopen takové lásky k žádné ženě?"

"Myslím vůbec, že muž ženu a žena muže nemohou tak milovat, jak milují své dítě," pravila Bettyna.

"Ale Anežka mě milovala láskou jistě stejně velikou, jako já miluji Tonouše. Oko jí vzplanulo, když jsem se vracel, byla šťastna, když jsem byl u ní, bála se každé mé cesty k nemocným, bděla, když jsem byl volán v noci, dokud jsem se nevrátil. Nemůže tedy být o tom pochyby, že je i tak veliká láska manželská. A nalezli bychom příklady jiné. Proč já jí nebyl schopen, když jsem přece schopen milovat tak, jak miluji své dítě?"

"Snad k jiné ženě byste byl vzplanul pravou láskou."

"Bylo mi již přes třicet let, když jsem si ji vzal — a k žádné ženě jsem před tím nevzplanul pravou láskou. V našem románu jí přece také nebylo. — Dnes je mi šestatřicet, a nemohu říci, že jsem jedenkrát byl láskou uchvácen, že nebylo a není ve mně té schopnosti. A zas se vracím k tomu 'proč'."

"Už jste snad byl taková povaha," pravila Bettyna.

"Ta odpověď mi nedostačuje, tou to nelze odbyt. Musí se jít hlouběji. Hledat příčiny, proč tedy taková povaha? Proč taková nedostatečnost, slabost lásky k ženě, když schopnost pravé, veliké lásky k dítěti."

"A hledal jste takové příčiny?"

"Ano."

"A shledal jste?"

"Že rozhodně jistou měrou jsem zavinil tu slabost sám."

"Čím?"

"Příčina není jedna. Mé samotářské uzavřené mládí s přecitlivělostí a chorobně předrážděnou fantasií, jíž spřádal jsem své zálibné sny o ženských zjevech, kromě a rozžhavované první krví mých mladistvých citů, představy daleko vyzdvižené nad zjevy skutečnosti. Pak mé bouřlivé quinqueninum, konečně i můj román s vámi — z toho všeho resultovala ta neschopnost k pravé, neumenšující se lásce k ženě, spojená s nevěrou v to, že by taková láska mezi milenci neb manžely v životě vůbec existovati mohla, a s přesvědčením, že vše, co se tak nazývá, je sebeklam aneb sebeobelhávání. Vkořenilo se ve mně vědomí, že i kdyby takové lásky konečně bylo, já přec bych jí byl neschopen, a vzrostl úmysl, neženiti se."

"A přece jste nabídl ruku mně a později vzal si Anežku."

"Jak a proč se to stalo, víte. Nebyl jsem nikdy pevná povaha, okolnosti bývaly vždy silnější mne. Namlouval jsem si při tom, že snad jakás takás láska postačitelná k spokojenému spolužití dostaví se dodatečně. Dnes vidím, že jsem se klamal. K milování do smrti nemá sil má duše, k žití bez ženy mé tělo. A v tom je tragika. Tragika, která vysvitne z představy štěstí těch lidí, kteří jsou schopni milovat věčně, nebo těch, kteří jsou dost silní věčně žíti sami. A takových mužů, jako já — co jich chodí po světě! A následek u nich toho konfliktu? — Lež, ústupkářství. Lež vůči ženě, lež vůči sobě, ústupkářství v morálce. A k poznání tomu přichází člověk, až když ujde kus cesty života. Až když si stvořil minulost. A z té minulosti hoří to poznání chladným, smutným světlem na cestu další."

Netušil, že tak daleko dojde v odhalení svého nitra, že tak do naha odkryje svou duši. To neleželo v jeho plánu, a teď, když domluvil a nastalo odmlčení, sám se toho zalekl. Dal se strhnout hovorem, odvedla jej již tam na hřbitově ta episodka s tou růží od stezky okamžité kontroly svých slov a obezřelého sledování svého plánu. I vyvracování některých povrchních Bettyniných úsudků a dráždivých námitek jej zavedlo až k těm koncům úplného prozrazení svých smutků a zápasů a sebeobžalob z jich příčin.

Ale co vysloveno, nebylo již lze nevysloveným učiniti, a oslabovati to neb zamlouvati, příčilo se jeho mužnosti. Čekal, co řekne Bettyna.

Ta hodnou chvíli mlčela, pak pohlédla naň nevysmívavým přátelským pohledem a pravila hlasem důvěrným, tepla účastným:

"Vy jste se stal nějak melancholickým člověkem, pane doktore. Na všechno se smutné stránky pohlížíte; to nemáte. Smát jste se zapomněl. Co jsem zde, jsem vás neslyšela zasmát. Nesmíte tak do sebe koukat a k tomu ještě černými skly, ne se tak pořád studovat a rozbírat, co pak je do toho! Vždyť jste přec uměl bývat veselý, uměl užít radosti života. A teď jste se nějak celý zakabonil a jen nazpátek do minulosti kokáte, smutná světla tam rozsvěcujete, cestu si naznamenáváte, kudy jste šel, a táhnete tu linii dál a myslíte, že je to šňůra i do budoucnosti. Co vás to napadá, takovéhle inženýrství!" pokračovala tónem přátelsky domlouvavým. 'A víte, v čem to taky vězí? Že žijete zde jako odříznutý od světa. Žádné rozptýlení mysli, žádné uchvácení duše tady nemáte. Málo dojmů z venčí, které by vás odpoutaly od vás samého."

"Mám knihy."

"Ach, to nestačí — knihy! Divadlo musí být, divadlo, hudba a styk s ženou, která by vás upoutala, která by vás zaměstnala."

Doktor se zlehčivě usmál, ona však ihned to postřehla.

"Nic se nesmějte, pane doktore," pravila pevně. "Já vím, co žena umí, která chce člověku něčím být. Bůh jí dej nebe, vaší nebožce choti, ale předně byla dlouho nemocná, a za druhé nebyla výbojná, byla vyčkávavá, ustoupavá — chodila mlčky jako věřitel — jak jste řekl. Já si ji docela dobře představuju, takovou dušičku dobrou a vzornou hospodyni. Ale žena vám se hodící musí mít sílu strhnout, musí dráždit, musí vábit, musí rozohnit, a když vztahujete ruce, utrhnout, ucouvnout neb klepnout přes prsty — a hned byste se odvrtal a odpoutal od sebe a začal ji dobývat. Ale kde tady taková žena! Vy tady citově zpohodlníte, ba už jste zpohodlněl, ducha jednostranně mořite knihami, a to je to, věřte mi!"

"To je čistě ženská odpověď, povrchní, jen v zevních okolnostech příčiny hledající," byl doktor v duchu hotov se svým úsudkem, "odpověď pravé ženy jejích názorů a zásad!"

"Jste na omylu," pravil nahlas. "Zcela na omylu. Ať bych byl kdekoliv, utíkal bych již do samoty a od každého zápasu."

"To se vám jen zle tak zdá. Jen přijď zas nějaká druhá Bettynka," dodala koketně, "což, že byste padl ještě teď do osidel, Carolo?" a hledíc naň zazářila očima.

Popudilo jej to. Nerozumí mně opravdu, nebo mě úmyslně zlehčuje? — Zač mě má? — proběhlo mu mozkem.

"Běřete mě na lehkou váhu," pravil nahlas. "Jste zvyklá s ní zacházet. Možná, že na váš svět stačí."

"Vy jste jako — Hamlet, Carolo! Vy myslíte, že by vás ubylo, kdybyste nechodil pořád jak ten černý princ. Kdybyste bral život z veselejší, lidštější stránky."

"S té vaší?"

"Nemusíte to tak bodavě říkat. Není tak nerozumná. Člověk sice není tak tragicky vážný při ní, ale je zábavnější a, je-li mužem, i galantnější." Pohlédla naň a usmála se.

"Nejde o zábavnost ani o galantnost. O to jde, aby člověk si zjednal uvnitř klid, dospěl k určitým mravním zásadám a srovnal s nimi svůj život, aby našel smysl —"

"Bože, vy jste hrozný člověk!" vpadla mu do řeči. "Jak německý professor nějaký. Ty břehy, v kterých život běží, musejí mít jméno nějakého systému filosofického — jak nemají, zle! Už je ve vás nespokojenost. Do formulky to musí jít, do vzorce — jináč byste se snad podebral."

"Co pak u vás nejsou vskutku taky chvíle, kdy se obrátíte do svého 'já', zahledíte se tam a optáte se: 'tak jak vlastně jsem žila a žiju? Jaký smysl má ten můj život, jakému názoru odpovídá?'" vážně promluvil doktor a prochvěl ta slova vřelejším tónem účasti.

"Ne — takové otázky mě netrápí. Já mám jiné důležitější a zajímavější."

"Poslyšte," nedal jí domluvit. "Když jste přijela, řekla jste mi, že se z vás stala zcela rozumná žena. Já vám nevěřím, že jste nepřemýšlela a nepřemýšlíte o životě vůbec a svém zvlášť. Již v době naší známosti jste měla své názory a zásady. Ať byly jakékoliv, ale byly. Nanejvýš volné, odboj proti "svatouškovství" a "lžimorálce", přesvědčení o nejvyšších právech přírodních zákonů a elementárních pudů a tak dále, a tak dále. — Vidíte, že si to dost dobře pamatuju. Máte je ještě dosud, ty tehdejší názory a zásady?"

"Vy mě stůj co stůj chcete taky vmačknout do formulky!" řekla naříkavě, zastavila se a komicky povzdychla.

"Nečiňte si z toho smích, byl jsem dost upřímný k vám, mohu snad tedy žádat i trochu upřímnosti od vás."

"Carolo, vy jste černý princ, co chodí po jevišti, už nic naplat! Ale upřímná budu. Tak tedy: někdy tedy je mám, ty zásady, a hájím je, jindy se nad tím zamyslím a zdají se mi jiné lepšími, ale pak si na konec řeknu: "nač se tím trápit?" Ode mne nemůžete chtít nějaký systém, Carolo, to byste se marně mořil a mě taky. Já nejsem konsekventní a nedovedu být. Já mám každou chvíli jinou chuť a náladu. Někdy se mi zachce být vážnou a rozumnou, a hned jsem strašně důstojná a moudrá jako představená pensionátu. Jindy mě dráždí, být hodně veselou a smát se všemu o sto šest, a tu vyvádím jako baletka. Někdy jsem dobračka, že se mi nade vším hned oči zalijí, a jindy mám takové zlé chvíle, že jsem zatvrzelá, týrám lidi a říkám si "just a just a just!" Já i v životě hraju role. Na divadle dle repertoaru, v životě dle okolností a rozmaru. Pořád stejná bych nedovedla být. A to střídání je hezké. Je v tom požitek volnosti. Není v tom zákonnost a zásadnost, ale není v tom také strnutí. Není v tom konstrukce, ale je v tom život. — Není v tom uspokojení filosofické, ale je v tom požitek citů a smyslů."

"Ale život chce přec být vyplněn nějakým smyslem, nějakou ideou," namítl doktor.

"Můj nechce," řekla Bettyna tak upřímně, že se doktor nezdržel úsměvu. "Můj chce jen, aby vyplněn byl co možná nejméně trápením a bolestmi, a co možná nejvíc radostmi. Jsem ráda, když se líbím na divadle i v životě, když mě mají lidé rádi, rádi se na mne dívají, rádi mě poslouchají. Žiju pro svět a pro žádnou ideu. Mně záleží na tom, aby mi byla příjemná role, kterou hraju a abych se v ní líbila, a ne jaká je myšlénka a tendence kusu."

"To je dost hezky řečeno, ale —"

"— není v tom smysl života, viďte?" vskočila mu do řeči. "A abyste věděl, že je! Teď jsem na to přišla, a jsem ráda. Líbit se, způsobovat, aby mě měli lidé rádi, to je ta vůle mého života, jeho účel, a chcete-li, jeho filosofie, jeho zákon. Jsem nešťastna, když se někdo na mne hněvá. Nejsem již spokojena, když se nelíbím, když jsem někomu lhostejna. — Chlad a lhostejnost mě dráždí. Všechny mé síly se vypnou, abych ten chlad, tu nepřízeň neb jen lhostejnost přemohla. V tom hledám vítězství. A takové vítězství je má radost, je mé štěstí. Na divadle i v životě. A všechny mé síly jsou nacvičeny k takovému boji o toto vítězství. Nemám snad jiných sil, než ty. Poznal jste někdy vy tu touhu, líbit se svou osobou, svým temperamentem? Myslím, že sotva. A proto ji podceníte, bude vám to malicherné, ale ženě je to mnoho, je to vše!"

"Ne všem ženám," namítl doktor.

(Pokračování.)

Tisíce lidí dnes touží po úlevě pro bolavé, unavené, oteklé, oznobené, otlačené, potící se nohy a kuří oka.

Okamžitou úlevu dosáhnete Waneta Tabletkami, které jsou antiseptické a po kterých nohy Vaše omládnou, a udrží se svěží a lehké, tak že chůze bude Vám zábavou a můžete nosit pěkné a vzhledné přiléhající, nejméně o jedno číslo menší obuv bez obtíže a pohodlně. Dvě tyto Tabletky rozmočené při koupání nohou, okamžitě odejmou všechen nepříjemný zápach, naběhliny, pocení, svědění, oznobeniny, bolest zarostlých nehtů, otlačeniny, sílí slabé nohy a vyléčí kuří oka, a jiné nepříjemnosti, které každý z vás více méně s nohami zakouší. Tisíce mužů, žen a dívek, kteří musí býti většinu času na nohou, při svém různém povolání, zakouší velikou trýzeň s nohami při každém kroku a dlouhém stání. Po rozpuštění dvou neb třech Waneta Tabletek v přiměřené teplé vodě a vykoupání noh před položením se do postele, hned ucítí sladký pocit úlevy a ráno jdou za svým povoláním s radostí bez nejmenší únavy při sebe obtížnější chůzi a stání.

Když jsou nohy bolavé, tu se zdá, že jest celé tělo nemocné. Tabletky tyto jsou podivuhodné a poskytnou úlevu okamžitě, a mohou se užívat jak při koupání nohou, tak i celého těla, odejmou pocit únavy a odporného potu a jiné nepříjemnosti na kterékoliv části těla. Každá matka měla by je užívati při koupání svých maličkých a udělala by jim tu nejpříjemnější koupel, jakou kdy měly. **Mají příjemnou vůni, jsou takové**, jak se o nich praví. Tisíce lidí užívá denně těchto tabletek, neboť ony jistě uleví a pomohou trpícím. Krabička, která stačí na dlouhý čas, Vás přesvědčí. Pište si o ně ještě dnes a obdržíte je obratem pošty s úplným návodem a sladký pocit úlevy bude Vám po jednom jich užití milou odměnou. Peníze pošlete v poštovních známkách. Cena i s poštou jen 27 centů.

Trpící mužové, ženy, dívky a staroušková!

Pište si o vzorky našeho Čistě Bylinného Thé ZDARMA na zkoušku na několik dní. Žádný patentní lék. K dostání také v lékárnách a u všech našich jednatelů. Kde není u Vás k dostání, pište přímo k nám. Na prodej ve trojí velikosti; poštou vyplacené až do domu 28c, 55c a velká krabička na měsíc stačící za $1.10 — 6 za $5.00.

Máme zvláštní léčení pro muže pouze. Též léčení pro Katar pro každého. Vy naše trpící, slabé, unavené, předčasně sestárlé matky a ženy, slabé a bledé dívky, máme zvláštní léčení pro všechny Vaše nemoce. Popište všichni s důvěrou svoji nemoc a pošleme Vám obratem pošty vysvětlení, lék zdarma na několik dní na zkoušku i knížečky o nemocech. Račte psáti anglicky nebo česky. Adresa:

Marie Votypka & Co., Dept. 10, So. Bend, Ind.

JULIUS J. ŽITNÍK.

Tel. Doug. 5737.
1318 William ulice.
Největší výběr majetků v české čtvrti v Omaha. Zároveň veliký výběr farem v Nebrasce. Kdo chce koupit neb prodat majetek kdekoliv, přihlaste se co nejdříve.
V úřadovně večer od 7 do 9 hodin. 3-tf

Herb. Rogerse

Moderně zařízený Buffet
313 So. 15. St. (vzadu) v budově spolku "Elk".
Tento hostinec je moderní v každém ohledu. Zásoby likérů všeho druhu nejlepší jakosti má vždy na skladě, jakož nejlepší piva.
Krajany obslouží vždy usmívající se Pepik Altman. Neopomeňte se zastavit u něho. Je Čech od kosti a rád sobě s vámi pohovoří. 27-6m

Storz Triumph BEER
A TRIUMPH IN QUALITY

Frank Svoboda,
umělecký závod
POMNÍKOVÝ
Největší
sklad pomníků
ve Spojených Státech
1417 South 11 th Street
Phone Doug. 3444
1215-25 So. 13th Str.
Phone Doug. 1872

Pivo, které přidá věku. Staré německé 'Duplák' pivo je vařeno dle staré německé formule odborným sládkem, jenž pivu rozumí důkladně.

WM. JETTER, 2502 N Street, Telephone South 868, SOUTH OMAHA, NEB.

HUGO F. BILZ, 1324 Douglas Street, Telephone Douglas 1542, OMAHA, NEB.

JETTER BREWING COMPANY
SOUTH OMAHA, NEB.